3 ـ رەتكى ورتالىقتىڭ شىنجياڭ قىزمەتى جۇنىندەگى ئاگىتىپ ئاماجلىسىنىڭ رۇھىن ۋىرەنەيلىك، دايەكتىلەندىرەيلىك جاڭا داۋىردەگى جۇڭگوشا سوتسىيالىستىك شىنجياڭ قۇرۇشنا قۇلشىنايلىق

جاڭا ساپاردا جاڭا تاريخي ۋلى بستەر تىندىرايلىق

ـــ "1 ـ مامىر" حالىقارالىق ەڭبەكشىلەر مەرەكەسى بايلانىسىمەن

حالىق گازىتى
باسماقالاسى

ەڭبەك ـــ بارلىق باقىتتىڭ قايناركوزى، كۇرەس ۋلى ارمانعا جەتكىزەدى. "1 ـ مامىر" سىندى ەڭبەككە ماراپات ايتاتىن، ەڭبەكشىلەرگە قۇرمەت بىلدىرەتىن كۇندە، ئىز بۇكىل ەلدەگى جۇمىسشى تابى مەن قالىڭ ەڭبەكشى بۇقاراعا شىنايى باقىت تىلەپ، ئارقايسى شايقاس شەبىندەگى ەڭبەك ەرلەرى مەن وزات قىزمەتكەرلەرگە وسكەلەڭ قۇرمەت بىلدىرەمىز!

حالىق تاريحتى جاراتقان، ەڭبەك بولاشاق اشادى. بيىل جۇڭگو كومۇنيستىك پارتياسى قۇرۇلعاندىعىنىڭ 100 جىلدىعى. ايىنى كۇشتى 100 جىلدىق ساپارعا قايىرىلا قاراساق، سان ۋرياق كومۇنيستەر جۇڭگو حالقىن كۇش جالعاپ كۇرەس جاساۋعا نىتىماقتاستىرىپ جانە باستاپ، تاريحقا التىن ارىپپەن جازىلاتىن نەبىر ادامزات كەرەمەتىن جاسىپ، جەر ـ كوكتى ئەۋر سىلكىندىرەرلىكتەي ايبىندى داستان جازدى. پارتيا 18 ـ قۇرىلتايىنان بەرى ەلمىزدەگى جۇمىسشى تابى مەن قالىڭ ەڭبەكشى بۇقاراسى شي جينپيڭ جولداستى ۋيتقى ەتكەن پارتيا ورتالىق كومىتەتىنىڭ پارمەندى باسشىلىعىندا، بىلەك سىبانا بستەپ، تەر توگە ەڭبەكتەنىپ، جۇڭگو ارمانىن جۇزەگە اسىرۋ ۋلى ۋردىسىندە قايسارلىقپەن كۇرەس جاسىپ، ۋزدىق بولۋعا ۇمتىلىپ، ەرلىكپەن شىڭعا شىعىپ، جاپىپاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام ورناتۋدىڭ شەشۋشى جەڭىسىنە جەتۋدە، كەدەيلىكتەن ارلىتۋدان قامال الۋدىڭ شايقاسىن جۇرگىزۋدە نەگىزگى قوسىن ەلەۋلى ۋلى ستەر تىندىرۋى كەرەك.

جاڭا ساپاردا جاڭا تاريحي ۋلى ستەر تىندىرۋ ۋشىن، ەڭبەك ەرى رۋحىن، ەڭبەك رۋحىن، ۋستا رۋحىن بار كۇشپەن اسقاقتاتۋدىمىز كەرەك. ىندەتكە قارسى اتتانۋ كۇرەسىندە كەۋدە كەرە العا شىقتى، جۇمىستى، ۋندىرىستى قالپىنا كەلتىرۋ بارىسىندا باتىلدىقپەن العا تارتتى، عىلىم ـ تەحنيكا دەربەس بولۋ، ۋزىن ـ ۋزى الۋەتتەندىرۋ بارىسىندا ەرلىكپەن شىڭعا شىقتى، جاپىپاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام ورناتۋدىڭ شەشۋشى جەڭىسىنە جەتۋ بارىسىندا قامال الۋدىڭ شايقاسىنا جەتۋ بارىسىندا جاۋاپكەرشىلىك ارقالاپ، سىكەرلىك كورسەتتى... جاڭا داۋىردەگى ەڭبەك ەرلەرى مەن وزات قىزمەتكەرلەر قاراپايىم جۇمىس ورنىندا كەرەمەت ناتيجەلەر جاراتىپ، ۋىس جۇزىندىك ارەكەتتەرى ارقىلى ەڭبەك ەرى رۋحىن، ەڭبەك رۋحىن، ۋستا رۋحىن امالياتتا ايگىلەپ، ايتسا ـ ايتقاندай جاڭا ۋداۋىردىڭ نىپ، جاپىپاي سوتسىيالىستىك وسىزامانداناعان مەملەكەت قۇرۇدىڭ جاڭا ساپارىن باستاۋدىڭ، ەكىنشى 100 جىلدىق كۇرەس نىسانالىنا شەرۋ تارتۋدىڭ ئىرىنشى 5 جىلى. جاڭا داۋۋ كەزەڭىن تياناق ەتىپ، جاڭا داۋۋ ۋستىنىمىن دايەكتىلەندىرىپ، جاڭا داۋۋ ارناسىن قالىپتاستىرىپ، جوعارى ساپالى داۋۋدى ىلگەرىلەتىپ، داعدارىس بارىسىندا جاڭا ورايى جەتىلدىرۋدە، وزگەرىس بارىسىندا جاڭا جاعداي اشۋدا، ئىسوز جوق، جۇمىسشى تابى مەن قالىڭ ەڭبەكشى بۇقاراعا تىعىز ارقا سۇيەپ، جاڭا ساپاردا ەكپىندەي ىلگەرىلەپ، جەلكەن جايىپ قايتا اتتانۋ كەرەك. تەك جۇمىسشى تابى مەن قالىڭ ەڭبەكشى بۇقارانىڭ نەگىزگى قوسىندىق رولىن تولىق ساۋلەلەندىرىپ، ەڭبەكتى ارداقتاپ، ەڭبەكشىلەرگە قۇرمەت ەتىپ، ەڭبەك ىنتاسىن ونان ارى قاۋلاتىپ، جاسامپازدىق كومەسكى كۇشىن اشقاندا عانا، جاپىپاي سوتسىيالىستىك وسىزامانداناعان مەملەكەت قۇرۇدىڭ جاڭا جەڭىستەرىنە قول جەتكىزگەن جويقىن كۇش توپتاي الامىز. جاپىپاي سوتسىيالىستىك وسىزامانداناعان مەملەكەت قۇرۇ، بۇكىل ەلدەگى ۋلت حالقىنىڭ ئىتۇبىرلى مۇددەسى مەن ورتاق تىلەگىنە ۇيلەسەدى، ەلمىزدەگى جۇمىسشى تابى مەن قالىڭ ەڭبەكشى بۇقارا بۇلجماستان پارتيانىڭ سوزىنە قۇلاق اسۋى، پارتيانا ىلەسۋۋدەن اينىماۋدى مۇرات تۇتۋى، سانالىلىقپەن جۇڭگوشا سوتسىيالىزمنىڭ باتىل سەنۋشىلەرى، ادال اتقارۋشىلارى بولۋى، ويداعىداي قوجايىن بولىپ، جاڭا داۋىردە ۋلى قوسىپ، جاڭا ساپاردا جاڭا تاريحي ۋلى ستەر تىندىرۋى كەرەك.

جاڭا ساپاردا جاڭا تاريحي ۋلى ستەر تىندىرۋ ۋشىن، ەڭبەك ەرى رۋحىن، ەڭبەك رۋحىن، ۋستا رۋحىن بار كۇشپەن اسقاقتاتۋدىمىز كەرەك. ىندەتكە قارسى اتتانۋ كۇرەسىندە كەۋدە كەرە العا شىقتى، جۇمىستى، ۋندىرىستى قالپىنا كەلتىرۋ بارىسىندا باتىلدىقپەن العا تارتتى، عىلىم ـ تەحنيكا دەربەس بولۋ، ۋزىن ـ ۋزى الۋەتتەندىرۋ بارىسىندا ەرلىكپەن شىڭعا شىقتى، جاپىپاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام ورناتۋدىڭ شەشۋشى جەڭىسىنە جەتۋ بارىسىندا قامال الۋدىڭ شايقاسىنا جەتۋ بارىسىندا جاۋاپكەرشىلىك ارقالاپ، سىكەرلىك كورسەتتى... جاڭا داۋىردەگى ەڭبەك ەرلەرى مەن وزات قىزمەتكەرلەر قاراپايىم جۇمىس ورنىندا كەرەمەت ناتيجەلەر جاراتىپ، ۋىس جۇزىندىك ارەكەتتەرى ارقىلى ەڭبەك ەرى رۋحىن، ەڭبەك رۋحىن، ۋستا رۋحىن امالياتتا ايگىلەپ، ايتسا ـ ايتقاندай جاڭا ۋداۋىردىڭ ەڭبەك ارداقتى كۇرەسكەرلەرى بولدى. جاڭا ساپاردا قىزمەت ورنىن ۋسۋيپ، كاسىپتى قادىرلەۋ، ۋزدىك بولۋعا ۇمتىلۋ، قاجىرلىلىقپەن كۇرەس جۇرگىزۋ، باتىلدىقپەن جاڭالىق اشۋ، اتاق ـ ابىرويعا بەرىلمەۋ، ۋلەس قوسۋعا پەيىل بولۋ سىندى ەڭبەك ەرى رۋحىن، ەڭبەكتى ارداقتاۋ، ەڭبەكتى ۋسۋيۋ، قاجىرلىلىقپەن ەڭبەك ەتۋ، ادالدىقپەن ەڭبەك ىستەۋ سىندى ەڭبەك رۋحىن، دەن قويۋدان جازبايتىن، كەمەلدەندىرۋگە ۇمتىلاتىن، ەرەكشە شوگەل بولاتىن، ەرەن بولۋعا ۇمتىلاتىن ۋستا رۋحىن بار كۇشپەن اسقاقتاتىپ، ەڭبەك ەرلەرىنىڭ ۋلگى بولۋ، باستاماشىلدىق رولىن تولىق ساۋلەلەندىرەسەك، ۋسوز جوق، قالىڭ حالىق بۇقاراسىن ماڭداي تەرلەرىمەن تابىسقا كەنەلىپ، ناقتى ىستەۋ ارقىلى ورنىقتى العا باسۋعا جىگەرلەندىرىپ، جاڭا داۋىردەگى ەڭبەكشىلەر جىرىن تىنباي جازا الامىز.

جاڭا ساپاردا جاڭا تاريحي ۋلى ستەر تىندىرۋ ۋشىن، جوعارى ساپالى ەڭبەكشىلەر ئىرى قوسىنىن قۇلشىنا قۇرۇۋىمىز كەرەك. ەڭبەكشىلەردىڭ ساپاسى ئىر مەملەكەتتىڭ، ئىر ۋلتتىڭ داماۋى جونىنەن اسا ماڭىزدى. پارتيا 18 ـ قۇرىلتايىنان بەرى كاسىپ سالاسى جۇمىسشىلار قوسىنى قۇرىلىسى رەفورماسىن جەدەلدەتۋدەن شەبەرلىكتى باعدار ەتكەن شابىتتاندىرۋ مەحانيزمىنە جاڭالىق ەنگىزۋگە دەيىن، زور كولەمدە كاسىپتىك شەبەرلىككە باۋلۋدى ورىستەتۋدەن وسى زامانعى كاسىپتىك وقۋ ـ اعارتۋ ئتۇزىمىن كەمەلدەندىرۋگە دەيىن، اناعۇرلىم كوپ ەڭبەكشىلەردى، اسەرەسە، جاستاردى شەبەرلىك ارقىلى دارىندى بولۋ، شەبەرلىك ارقىلى وتان ئۇمتىن اقتاۋ جولىمەن جۇرۇگە شابىتتاندىرىپ، اناعۇرلىم كوپ جوعارى دەڭگەيلى شەبەر دارىندىلار مەن ئىرى ەل ۋستالارىن جەتىلدىرىپ، ئىبىلمدى، تەحنيكالى، جاڭاشىل ەڭبەكشىلەر ئىرى قوسىنىن قۇرۇدى پارمەندى ىلگەرىلەتىك. جاڭا ساپاردا عىلىم ـ تەحنيكا، وقۋ ـ اعارتۋ ارقىلى مەملەكەتتى گۇلدەندىرۋ ستراتەگياسىن، دارىندىلار ارقىلى مەملەكەتتى قۇدىرەتتەندىرۋ ستراتەگياسىن، جاڭالىق اشۋ ارقىلى داماۋعا دەم بەرۋ ستراتەگياسىن ىشكەرىلەي اتقارىپ، جۇمىسشى ـ قىزمەتكەرلەر قوسىنىنىڭ جالپى تۇلعالىق ساپاسىن جوعارىلاتۋدى ستراتەگيالىق مىندەت رەتىندە مىقتى يگەرىپ، ويداعىداي يگەرىپ، ەڭبەكشىلەردىڭ جاڭا ئىبلىم ۇيرەنۋىنە، جاڭا شەبەرلىك يگەرۋىنە، جاڭا قابىلەت جەتىلدىرۋىنە شارت ـ جاعداي ازىرلەسەك، ئىبىز، ئىسوزسىز، جوعارى ساپالى ەڭبەكشىلەر ئىرى قوسىنىن ويداعىداي قۇرىپ، جاڭا داۋىرلىك شۇعىلالى ناتيجە جاراتۋ ۋشىن بەرىك ترەك ازىرلەي الامىز.

جاڭا ساپاردا جاڭا تاريحي ۋلى ستەر تىندىرۋ ۋشىن، ئىبىز ەڭبەكشىلەردىڭ زاڭدى ۇقىق ـ مۇددەسىن شىن ماننىندە جۇزەگە اسىرىپ، ويداعىداي قورعاپ، ويداعىداي دامىتۋىمىز كەرەك. ەڭبەكشىلەردىڭ تىيمدىلىككە كەنەلۋىنە، داڭقتان يگىلىكتەنۋدىنە مۇمكىندىك جاساۋ ـــ ەڭبەك جاسامپازدىعىن قاۋلاتۋدىڭ، ئىسوزسىز، باسىپ وتەتىن جولى. كىرىس ئىبولىسى ئتۇزىمى رەفورماسىن كۇش سالا تەرەڭدەتىپ، ەڭبەكاقىنىڭ العاشقى بولىستەگى سالماعىن جوعارىلاتۋدان ەڭبەك قاتىناسىن سايكەستىرۋ مەحانيزمىن اقاۋسىزداندىرۋعا، جاراسىمدى ەڭبەك قاتىناسىن قالىپتاستىرۋعا جانە دامىتۋعا دەيىن، ئىبىرسپىرا ساياسات، شارالار ەڭبەكشىلەردىڭ ئار جاقتاعى مۇددەسىن پارمەندى قورعاپ جانە داىمىتىپ، ەڭبەكشىلەردىڭ ابىرويىن قورعادى. جاڭا ساپاردا حالقتى وزەك ەتكەن داماۋ يدەيىاسىنا تاباندى بولىپ، جۇمىسشى ـ قىزمەتكەرلەر، بۇقارا ەك كوڭىل بولەتىن، ەك تىكە، ەك رەال مۇددە ماسەلەلەرىن ويداعىداي شەشىپ، جۇمىسشى تابى مەن قالىڭ ەڭبەكشىنى بۇقارانىڭ زاڭدى ۇقىق ـ مۇددەسىن قورعاۋعا زاڭ جانە ئتۇزىم قامتاماسىزدىعىن ازىرلەپ، ەڭبەكشىلەردىڭ ابىرويلى ەڭبەك ەتۋىن، جان ـ جاقتى داماۋىن قۇلشىنا جۇزەگە اسىرساق، ئىسوزسىز، قۇلشىنا جۇمىس جۇرگىزۋدى، نقلاستى ماملە جاساۋدى، ەڭبەكشىلدىكپەن بايۋدى بۇكىل قوعامدا سالتقا ايىنالدىرىپ، بۇكىل قوعامنىڭ جاڭالىق اشۋ، جاسامپازدىق جاراتۋ ومىرشەڭدىك كۇشىن اناعۇرلىم ويداعىداي تاسقىنداتا الامىز.

داڭق ەڭبەكشىلەرگە ئتان، باقىت ەڭبەكشىلەرگە ئتان. ئىبىز جاساپ جاتقان ئدادۋىر ادامدى ەكپىندەي ىلگەرىلەۋگە جەبەيتىن ۋلى ئداۋىر، ئىبزدىك جۇرگىزىپ وتىرعان ستەرىمىز بۇرىنعىلار ستەپ كورمەگەن ۋلى ستەر، ئىبز شۇعىلدانىپ وتىرعان جۇڭگوشا سوتسىيالىزم ستەرى تۇتاس حالقتىڭ ورتاق ئىسى. ئىبز شي جينپيڭ جولداستى ۋيتقى ەتكەن پارتيا ورتالىق كومىتەتىنىڭ توعىزىنشى ئىرىنشى ئىزاسى، ەكى كەلەلى جاعدايدى تياناق ەتىپ، "مەملەكەتتىڭ زور ستەرىن" كوكەيدە ساقتاپ، جاسامپازدىق جاراتۋعا نىتالى، كۇرەس جۇرگىزۋگە باتىل بولىپ، تولقىن جارا العا ۇمتىلىپ، ئورىس اشا العا ىلگەرىلەپ، جاڭا ۋلى ساپاردا تىڭ كۇرەس داستانىن جازىپ، جاڭا ادامزات كەرەمەتىن جاساۋىمىز كەرەك!

(شىنحۇا اگەنتتىگىنىڭ 4 ـ ايدىڭ 30 ـ كۇنى بەيجىڭنەن بەرگەن حابارى)

(باسى 1 ـ بەتتە)

جوعارى جىلدامدىقتى تاس جولمەن كەلگەن ۋلكەن اۋتوبۇزدارداڭ، جەڭىل اۋتومۇبيلدەردىڭ كورىنىس اۋماعىنىڭ الدىنا بايىاۋ كەلىپ توقتاپ جاتقانىن كورگەن حاسيەت قۇانىشىن باسا المادى، "سايىاحات قەزاتىن بولدى، مەن دە ەندى قاربالاس بولامىن".

وتكەن عاسىردىڭ 90 ـ جىلدارىنىڭ باسىندا حاسيەت سىرت اۋىلدان بازار قىستاعىنا ۋزاتىلىپ كەلىپ كوپ وتپەي، ئپشان اۋدانى قۇمتاۋ باقشاسىنىڭ قۇرىلىسى باستالدى. قاقپادان شىعا سالا الدىنان باقشا كەزىگۋ حاسيەت ئۇشىن ئبىر ئتۇرلى باقىت ەدى، دەسەدە ول قۇمدى ئشول مەن جاسىل اۋماق الما ـ كەزەك اۋىسقان وڭىرىدەگى وسناۋ كورىنىسكە ەشكىم قىزىقپاي جۇرە مە دەپ تە الاڭداعان ەدى.

كوپ ۋزاماي، حاسيەتتىڭ ۋايىمىن ئبىرىنىڭ وكشەسىن ئبىرى باسپ توقتاۋسىز توگىلگەن سايىاحاتشىلار سەيلىتتى. تاس جول قۇرىلعىلارىنىڭ ۋزدىكسىز كەمەلدەنۋىنە مەڭزەس، قۇمتاۋ باقشاسىن بىلەتىندەر بارعان سايىن كوبەيدى. قۇمدى ئشولدى ئوز كوزىمەن كورگىسى كەلەتىن ىشكى ئوڭىر سايىاحاتشىلارى مەن قۇمعا كومىلىپ ەمدەلەتىن شىنجياڭ ىشىندەگى سايىاحاتشىلار ۋشىن كوڭىلدەگىدەي مەكەن سانالادى.

جوعارى جىلدامدىقتى تاس جول شىنجياڭدا ۋزارعان ۋستىنە ۋزارىپ، قۇمتاۋدىڭ سايىاحات قىزۋى ۋزدىكسىز ورلەي ئتۇستى. سايىاحاتشىلار بيىك قۇمنىڭ جوتاسىنا ورمەلەپ، كوكجيەكتەن يرەلەڭدەپ كوسىلىپ جاتقان تاس جولدىڭ كۇرە تامىرىنا بيىكتەن كوز سالعاندا، قۇمتاق شولىنە ىرگەسى ئتيىپ جاتقان بازار قىستاعى، سوندداي ـ اق ئپشان اۋدانى ئپشان قالاشعىنىڭ بىرىنەشە قىستاعى وزگەشە تارتىمدىلىعىمەن كوزگە ئتۇستى.

شاعىن باقشانىڭ ۋلكەن كورىنىس اۋماعىنا اينالىپ، تام ۋيلەردىڭ ورنىن بەيقۇت ۋيلەر باسىپ، قۇمدى ئشول قىستاعى سايىاحات ئتۇينى بولعانىن كورگەن شارۋالاردا تاعات قالمادى، جەكە تۇسەلحانالار، ۋلتتىق سالت ـ ئداستۇر مۇراجايى، ۋلتتىق مۇزىكا اسپاپتارىن جاساۋ ئتۇينى، ايران جانە تونار نان دۇكەنى، قۇرىلعىلى اۋىل شارۋاشىلىعى قالتقىسى، ەرەكشە باعمىشىلىق شاعىن اۋماعى قۇمدى ئشولدىڭ جيەگىنەن جاڭىبردان كەينگى جاۋقازىنداي قاۋلادى.

"كۇيەۋىم اۋدان قالاشعىندا ەكى بولمەلى دۇكەن اشىپ، فارفور ىدىستار جانە كيىم ـ كەشەك ساتىپ وتىر. مەن ۋيدە حالقتىق تۇسەلحانا ساۋداسىن جۇرگىزەمىن، قاربالاستىقتان جەتىسە الماعان كەزدە كورشىلەردى كومەككە شاقىرامىن"، ـ دەيدى حاسيەت. كومەككە كەلەتىندەردىڭ اراسىندا ونىڭ قىزى دا بار ەكەن، قىزى اۋىل ـ قىستاق سايىاحاتى ئتىپتى دە دۇماندى ئپشان قالاشعى كىشىك قىستاعىنا ۋزاتىلىپ بارىپتى.

سايىاحاتتىڭ پەن اۋىل شارۋاشىلىعى ئبىرىن ـ ئبىرى جەبەپ، كاسىپورىن مەن شارۋا وتباسىلار ئزارا بقپالداسىپ، ئپشان اۋدانىنىڭ "قۇمدى ئشول ەكونوميكاسىن" جاندانىدىردى، قازىرگى تاڭدا قۇمتاق قۇمدى ئشول كورىنىس ايگىلى اۋماعىنىڭ اشىلعان جەر اۋدانى 200 شارشى كيلومەتردەن اسادى. كورىنىس اۋماعىندا جۇرەتىن اۋتوبۇزعا وتىرىپ، كەرپىش توسەلگەن 20 نەشە كيلومەترلىك جولمەن جۇرسەڭىز، قۇانىش شاتتىعى قۇمدى سايى، قۇم ويمالار اۋماعى، الاۋ وت ەرۋجايى، ئوز كولىگىمەن جۇرەتىندەرگە ارنالعان قونالقى ورىن سياقتى سايىاحات ـ كوڭىل اشۋ اۋماقتارىن كورەسىز.

"مەنىڭ شىنجياڭعا تۇڭعىش رەت كەلۋىم، قۇمدى ئشول باقشاسىن انشەيىن ارالاپ ئجۇرىپ ـ اق، شىنجياڭنىڭ كەڭ ـ بايتاقتىعى مەن كوركەمدىگىن كوردىم، شىنجياڭداعى بۇقارانىڭ شالقىعان تۇرمىس كەشىرىپ جاتقاندىعىن بايقادىم"، ـ دەيدى جىگجوۋدان كەلگەن سايىاحاتشى جۇ گۇاڭجۇن. بۇل جەردە ول كورىنىس اۋماعىنان شاعىن پويىز ايدايتىن، قۇمدى شولدە جۇرەتىن دالا اۋتومۇبيلىن جۇرگىزەتىن، تۇيە جەتەكتەيتىن، سۇرەتكە تۇسىرەتىن كوپتەگەن قىزمەتشىلەرمەن تانىسپىتى، بۇل قىزمەتشىلەردىڭ بارلىعى كورىنىس اۋماعىنىڭ ماڭىنداعى شارۋالار ەكەن.

كورىنىس اۋماعىنداعى "قۇانىش شاتتىعى جوتاسى" دەيتىن قۇم توبەنىڭ ەتەگىندە جياڭسۋدان كەلگەن سايىاحاتشىلار توبى ايالداي كەلىپ سۇرەتكە ئتۇسىپ جاتىپتى، سايىاحاتشىلاردى سۇرەتكە ئتۇسىرىپ تۇرعان كورىنىس اۋماعىنىڭ قىزمەتشىسى ابدۇللا وسمان ايپاراتىنىڭ تەتىگىن سىرتىلداتا باسىپ جاتىر. ئپشان قالاشعى شياۋدۇڭحۇ قىستاعىندا وسكەن ول بالا كۇننىدە وسى تاۋ جوتاسىنا السىتان كوز سالعاندا، تەك "يەن" دەگەن ئسوزدى عانا ەلەستەتەدى ەكەن. ال قازىر بۇل ارا اتى زاتىنا ساي "قۇانىش شاتتىعى جوتاسى"اتانىپتى.

"بۇل جەردەن جوعارى جىلدامدىقتى تاس جولعا، جوعارى جىلدامدىقتى تەمىر جول سولتۇستىك ۋوكزالىنا دەيىن اۋتومۇبيلمەن نەبارى 10 نەشە مينۇتتىق قانا جول. وزگەشە سايىاحات بايلىعى مەن قولايلى قاتىناس شارت ـ جاعدايى كوپتەگەن كاسىپورىندارىدا كورىنىس اۋماعىنا كەلىپ سايىاحات نىسانداريىنا قارجى قوسۋعا تارتىپ وتىر. كورىنىس اۋماعىنىڭ ىشكى مازمۇنىن كەڭەيتىپ، جۇمىستانۋدى شەشىتىن جۇمىس ورنىنداري دا كوبەيىپ كەلەدى"، ـ دەيدى ئپشان اۋدانى قۇمتاق ئشولى كورىنىس ايگىلى اۋماعى بازار تيجاراتى ئبولىمىنىڭ دىرەكتورى حى حايشيا.

(باسى 1 ـ بەتتە)

قۇم تەڭىزىن كەشىپ جۇرگەنىڭدە، كوزدىڭ كورىپ تويمايتىندىعىن، ۋاقتىتىڭ جەتىپ بولمايتىندىعىن ەك كۇشتى سەزىنەسىز. ئپشان اۋدانى "سايىاحات + " ۋلكەن ئس تىندىرىپ، ەرەكشە ەگىمشىلىك، ەرەكشە باعمىشىلىق، سەيىل ـ سەرۋەندىك ارالاۋ، ەمدەلۋ، ساۋىعىپ تىنىعۋ، عىلىمي بارلاۋ، شارلاۋ، قيمىل ـ جارىس ستەرى، گۇمانيتارلىق تاريح، ساۋدا ـ ساتىق، زات اينالىمى، ينفورماتسيا، تەحنيكا سىندىلاردى تۇگەلدەي سايىاحات كاسىبى داماۋىنىڭ تەز ارناسىنا قوسىپ، ئتىپتى دە كوپ ادامدارداڭ باقتىنى تۇرمىس وتكىزۋىن جەبەدى.

سايىاحاتتىڭ تەرەزەلىك يقۇاتىن كورنەكتىلەندىرۋ جولدىڭ ىركىلىسىزدىگى سىندى العى شارتتان ايرىلا المايدى. كەلەسدەگى ساپاردىمىزدا ئبىز ئتىپتى دە ۋلكەن قۇمدىقتاردى، قۇمنىڭ جيەگىنە ورنالاسقان ئتىپتى دە كوپ قىستاقتاردى كورىپ، جول قاتتى قۇرىلعىسى مەن كوپتەگەن حالقتى يگىلىككە كەنەلتۇ سايىاساتتارىنىڭ ئار قىستاققا، ئار وتباسى ادامدارىنا توتە جەتكەندىگىنە كۇا بولامىز، ئتىپتى دە كوپ كوركەم كورىنىستەردەن كوز مەيىرىن قاندىراتىن دا بولامىز.

(جاڭ جىلي)

ەڭبەكشىلەر جىرى

كۇرەس جاساپ، جاستىق كوكتەمنىڭ اجارىن ايشقتادى

ـــ مەملەكەتتىك 1 ـ مامىر ەڭبەك مەدالىنىڭ يەگەرى قۇربانجان تۇرسۇن جونىندە

□ **انار بۇلت / شىنجياڭ گازەتىنىڭ ئتىلشىسى ۋ پىڭ**

4 ـ ايدىڭ 27 ـ كۇنى بەيجىڭدە ماداقتاۋ ـ سىلاۋ جىنالىسنا قاتىناسىپ بولا سالىسىمەن قۇربانجان تۇرسۇن اسىعىس ـ ۋسىگىس شىنجياڭعا قايتىپ كەلەدى، "ججياڭنان ساتىپ العان بامبۇك وسى 2 كۇندە تاسىمالدانىپ كەلدى، بۇل بامبۇكتەردى ئبىزدىڭ قىستاققا ەگەمىز، بۇل قىستاقتاعى سىبىرتكى زاۋودىنىڭ كەينگى داماۋىنا بايلانىسىپ جاتىر".

قۇربانجان تۇرسۇن بيىل 37 جاستا، جۇڭگو مۇناي ـ تابيعي گاز توبى شەكتى سەرىكتەستىگى تارىم مۇناي الابى بولىمشە سەرىكتەستىگى تارىم باتىس وڭتۇستىك بارلاۋ، اشۋ سەرىكتەستىگى پوسكام مۇناي ـ گاز اشۋ ئبولىمى كوكيار مۇناي الۋ جۇمىس اۋماعى پارتيا ياچەيكاسىنىڭ ورىنباسار شۇجيى، 2019 ـ جىلى 12 ـ ايدان باستاپ پوسكام اۋدانى گۇلباع اۋىلى تۇگەمەنباسى قىستاعىندا ئبىرىنشى شۇجي، "ۋعسۋ، تيىمدىلىك جاساۋ، تەعىستىرۋ" بويىنشا قىستاقتا تۇراتىن قىزمەت اترەتىنىڭ باستىعى مىندەتىن وتەپ كەلەدى.

قىستاقتا تۇرعانىنان بەرى ول بار ىنتا ـ پەيىلمەن قايتكەندە قىستاق تۇرعىندارىن كىرىستەرىن ارتتىرىپ، بايۋعا باستاۋعا بولاتىندىعىن ويلادى. "ئوزىمىز بامبۇك ەكسەك، ۋلكەن سىبىرتكى جاساۋعا قاجەتتى شيكىزات نارقىن ۋنەمدەپ قالۋعا بولادى، قىستاعىمىزدىڭ سىبىرتكىسى باسەكە باسىمدىعىنا يە بولادى"، ـ دەدى قۇربانجان تۇرسۇن.

قىستاقتا تۇرعان ئبىر جىلدان استام ۋاقىتتان بەرى قۇربانجان تۇرسۇن قىستاقتا نان كاسىپ سالاسىن دامىتتى، قىستاق تۇرعىندارىنا جەمىس اعاشىن باپتاۋ تەحنيكاسىن قولما ـ قول ۋيرەتتى، ساڭىراۋقۇلاق ەگىمشىلگى، كوكونىس ەگىمشىلگى، جاڭعاقتى بۇداندىرۋ، ساپالىلاندىرۋ سياقتى 8 نسانىڭ تياناقتانۋىن ىلگەرىلەتىپ، تۇگەمەنباسى قىستاعىنىڭ جان باسىندىق جىلدىق تازا كەرىسىن نەداۋىر جوعارىلاتتى.

قۇربانجان تۇرسۇننىڭ اتاسى مەن اكە ـ شەشەسى تۇگەل مۇناي الابىندا قىزمەت ىستەگەن. ولاردىڭ بقپالىندا، 2008 ـ جىلى شىنجياڭ شفان داشۇەسىنەن وقۋ بىترگەنىنەن كەيىن، قۇربانجان تۇرسۇن اۋىلىنا قايتىپ مۇناي الۋ جۇمىسشىسى بولۋدى تاڭداپ، نەگىزگى ساتىنىڭ الدىڭعى شەبىنەن باستاپ ىستەدى.

قىزمەت ىستەگەن ئبىرىنشى جىلى قۇربانجان تۇرسۇن اۋدان قالاشعىنان 90 كيلومەتر قاشقىتاعى قۇمدى ـ شولگە جىبەرىلدى، 2 ـ جىلى تاعى اۋدان قالاشعىنان 900 كيلومەتر شالعايداعى قۇمدى ـ ئشولدىڭ قويناۋىنا قىزمەت ىستەۋگە باردى. "شارت ـ جاعدايى جاپالى بولعانىمەن، كوپتەگەن كوڭىلدى ىستەر بار"، ـ دەيدى قۇربانجان تۇرسۇن.

قىزمەتتەستەرىنىڭ نازارىندا قۇربانجان تۇرسۇننىڭ تۇلا ـ بويى تولعان كۇش، شۇعىل، قيىن، قاتەرلى، اۋىر مىندەتكە جولىققاندا ۋنەمى ئبىرىنشى بولىپ ارىنداپ الدا جۇرەدى. 2016 ـ جىلى قىستا جۇمىس اۋماعىندا تۇرمىسقا پايدالانىلاتىن گاز قۇبىرى قاتىپ كەپتەلىپ قالادى، ول قىزمەتكەرلەردى باستاپ نۇلدەن تومەن 20 سەلتسي گرادۋستىق سۇيقتا سىرتتا 1.5 كيلومەترلىك قۇبىردى جاعالاي ئجۇرىپ، اعاش تاياقپەن كەپتەلىپ قالعان جەردى قاعا جۇرە ىزدەيدى. كەپتەلىپ قالعان جەردى ئدال تابۋ ۋشىن، سول كۇنى ول سىرتتا تۇپ ـ تۇرا 4 ساعات قىزمەت ىستەيدى. تۇرمىس اۋماعىنا قايتىپ كەلگەن كەزدە قاس ـ كىرپىكتەردىنە سۇڭگى تۇرىپ قالادى، قولى سىرەسىپ قاتىپ، تاماق ىشكەن كەزدە ساقپىنى دا ۋستاي الماي قالادى.

قۇربانجان تۇرسۇننىڭ ئادىس ـ امالى كوپ، جاڭالىق اشۋعا باتىل، قىزمەتتەستەرى مەن قىستاق تۇرعندارى ونى "تاپقىر" دەپ اتايدى. قىزمەتتە ول ئىس جۇزىندىكپەن ۋشىتاسترا وتىرىپ "ازوتتى ئسمىرۋ ـ شعارۋ قۇدىعى جەتەكشىلىك قولدانباسى" سياقتى 8 ئتۇرلى تەحنيكالىق ماتەريالدى ۋيىمداستىرىپ قۇراستىرىپ، 8 ئسمىرۋ ـ شعارۋ قۇدىعىنىڭ حاۋىپسىز، ورنىقتى ئوندىرىس جۇرگىزۋىنە شىنايى كەپىلدىك ەتتى؛ قىستاقتا ول قىستاق تۇرعندارىن باستاپ ورمان اراسى ەگىمشىلگىنە نزدەنىس جاساپ، جەمىس ورمانى كاسىبىنە قىزمەت وتەۋ اترەتىن باستاماشى بولىپ ۋيىمداستىرىپ قۇرىپ، تەحنيكەردى باۋراپ، جاڭعاقتى بۇدانداستىرىپ، قىستاق تۇرعندارىنىڭ كىرىسىنىڭ ناقتى ارتۋىنا مۇمكىندىك جاسادى.

"جاستىق كوكتەم كۇرەس جاساۋ ۋشىن. تەك كۇرەس جاساعاندا عانا جاستىق كوكتەمنىڭ اجارىن ايشقتاۋعا بولادى"، ـ دەپ ئسوزىن ساباقتاعان قۇربانجان تۇرسۇن: اۋىل ـ قىستاقتى گۇلدەندىرۋدىڭ باستاماشىسى بولىپ، بۇقارانى تاماشا تۇرمىس وتكىزۋگە باستاپ، ئتىپتى دە كوركەم كەلەشەككە تالپىنۋدى قالايتىندىعىن ئبلدىردى".